

Bükkhasogatás

érdeklődés is. Ez az állapot nem lelkesítette túlzottan az itt küszködőket, s ha valaki éveken át azt hallja: amit csinál, az veszteséges, kevés és nem jó, az egy idő után *veszedelmesen közönyössé válik*. Pedig ezek az emberek *itt akarnak élni és boldogulni!*

Dr. Kovács Jenő, a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság vezérigazgatója elmondta, hogy a kivezető út első lépéseként *az erdőnek vissza kell adni, ami az övé volt*. A telepítések mellett az amerikai Holiday Inn szállodalánc londoni központjától ajánlatot kaptak: az északi karszttól a Bükk-fennsíkot át Szilvásváradig olyan *szállodalánc* építésére, amely a természetjáráson, vadászaton, horgászaton át a lovaglásig és a fogathajtásig sokat tudna nyújtani.

Egy év elteltével ismét megkérdeztük dr. Kovács Jenő vezérigazgatót és *Bartucz Ferencet*, a Bükkii Nemzeti Park igazgatóját a helyzet alakulásáról. Érdeklődésünk mögött rengeteg levél és más formában kifejezett aggodalom halmozódott fel egyetlen esztendő alatt. A Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság vezetője elmondta, hogy a Holiday Inn megbízottjai valóban itt jártak, s két szállodára tettek konkrét ajánlatot. Egyet Budapesten (elsősorban ott szeretnénk megkapaszkodni), egyet Szilvásváradon építenének fel. Elmondta még dr. Kovács Jenő, hogy az *együtt-*

gondolkodás a Bükkii Nemzeti Parkkal új, *minőségi* szakaszba lépett, a munkakapcsolat jó, de az objektív körülmények erősen szorongatnak.

Bartucz Ferenc, a BNP vezetője a gondok ellenére *megkönnyebbülésének és bizakodásának* adott hangot. Mint mondta, a *Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium felállításától itt is nagyon sokat várnak*, s nemcsak a szakemberek, de azok a százezrek, akiknek ez a tájegység elsősorban természetvédelmi, népjóléti célra jelent értéket, s ehhez kötődnek eltérhetetlen szálakkal. „Mert — fogalmazta meg Bartucz igazgató — ha csak a Zemplén nézém, amelynek jó részét szintén mi kezeljük, és az elmúlt évek „présszorító”, tartalékfelélő intézkedéseit, a hideg borzongat. De akkor is, ha belegondolok; *mi minden sűrűsödik itt*, amit pénzzel nem lehet kifejezni. Itt van Széphalom, Kazinczy sírja, emellett ez a táj »Rákóczi zúgja és sugalmazza«, az erdők, a fajgazdaság, a falvak remekművéssége, egy önálló nemzeti park után kiált — egy olyan park után, amely *elsősorban magyar lenne* — hozzánk szóló, nekünk mesélő.”

A magyar nemzeti parkok megszervezésének előestéjén, 1967 decemberében 22 nemzetközi híru tudós és szakember fordult memorandummal a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsához és a

Magyar Tudományos Akadémia elnökségéhez. Többek között ezt írták: „*Lelkesedéssel vagyunk Magyarország egyedülálló természeti szépségeit, pompás növény- és állatvilágát iránt. Elismeréssel adózunk a magyar nép teljesítményével szemben, amellyel ezen kincsek megtartásához és ápolásához példamutatóan hozzájárult... A természetvédelem nemzeti vonatkozása mellett van egy nemzetközi oldala is ezen univerzális eszméknek; művészet és kutatás vonatkozásában országhatárok nem képezhetnek tényleges választóvonalat!*” Három név a huszonkét aláíró közül: Sir Julian Huxley, Konrad Lorenz, Sir Peter Scott.

Ez tehát a nagy gondolat, a „határok feletti rend” ígéretének egyik jelentős megfogalmazása. Ami minket ennél sokkal erősebben üt szíven, azt Mikszáth vetette papírra: „*Hej, ez a Zemplén, ez a Zemplén!... Fölséges arnyékok járnak rajta. Azok nem múlnak el... Minden bokor, minden talpalatnyi föld felkölti az emléküket... Szóval, itt vannak, előlépnek a közből, az erdő fái között elshuhatnak, a forrásoknál megmutatkoznak. Nem tudnak innen elmúlni. De ne is tudjanak. Mert ha ők egyszer innen elmúlnak, akkor az élők lesznek halottakká.*”

A magasabb rend kifejezését döntően befolyásoló tényezők között is kiemelt figyelmet érdemel: mennyire erős a „jó reménység” az érintett embertömegekben? Ezt a *rendet áhító reménységet*, és a kísérő aggodalmat közvetítjük most ebben a néhány sorban.

Baróti Szabolcs

gy szép, egyszéges bükk törzsét ledönteni és felhasogatni... *mi az a ma emberének*, aki erdőfaló gépmonstrumokkal, motorfűrészszel hatol be a rengetegbe, egyre nagyvonalúbban és egyre helyrehozhatatlanabbul? *Semmi*. Egy 38 775 hektáros, két megyét érintő tájegység — mint amilyen a Bükkii Nemzeti Park — bonyolult, eleven egységét szét-hasogatni már nem olyan egyszerű feladat. *Esély mégis van rá* — sajnos.

Egy korábbi riportunkban részletesen beszámoltunk a terület legbetegebb pontjáról, *Szilvásváradról*. Megírtuk, hogy 1950-ben kétezr hektáron hangzatos jelszavakkal megszervezték itt az errodált domboldalakra és parlagon hagyott legelőkre az ország alighanem legszerencsétlenebbül összetakolt, legveszteségesebb mezőgazdasági egységét, ami azóta sem képes nyereségesé válni. *A nagy szegénységbe aztán be-telepítették* a lipicai ménest, ezt a *hatalmas értéket*. A feszültség egyre nőtt, mígnem 1982-ben a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság bekebelezte a kitarótan veszteséges Szilvásvárad Állami Gazdaságot.

Mindez tragikus körülmények között ment végbe — eddig nem szabadott volna várni. A jórészt északi fekvésű domboldalakon az erdőirtás utáni — részben lepusztult, másrészt erősen kötött — talajon gabonát és gyümölcsöket telepíteni erőszakkal... soha nem volt, nem is lehetett célravezető. Az itt elfogyasztott vonóerő, ekevas, műtrágya mindig *többszöröse* volt annak, amit egy gazdaság elviselhet. Megcappant az idegenforgalmi